

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 05 „
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 25.

Kereskedelmi tisztesség.

(K. Ö.) Kereskedelmi tisztességnek azt szoktuk nevezni, ha a kereskedő az áru közvetítésénél beéri a polgári haszonnal és sem a termelővel, sem a fogyasztóval szemben nem üz uzsorát. Kereskedelmi tisztességnek azt szoktuk nevezni, ha a kereskedő álhírek terjesztésével nem törekszik a konjunkturákat egyoldaluan a maga zsebére kihasználni. Kereskedelmi tisztességnek azt szoktuk nevezni, ha a kereskedő nem igyekszik illetéktelen befolyást gyakorolni az árképződésre, hanem megmarad az árképződés természetes alapjain. Kereskedelmi tisztességnek végül azt szoktuk nevezni, ha a közvetítő nem törekszik fiktív üzletkötésekkel az effektív árunak a kereslet és kínálat viszonya szerint szabályozott árát saját érdekeinek megfelelően átalakítani.

A kereskedelmi tisztesség sirásója a pénzgazdálkodás volt, mely megteremtette a spekulációt. A spekuláció azonban, minél jobban beleette magát a kereskedő világ üzletkörébe, ennek megfelelően át is alakította a kereskedői tisztességet egy külön világgá, melyben az eljárás, a szellem és becsület egészen más, mint a közönséges világrendben. Ez a felfogás már nem elégszik meg a tisztességes polgári haszonnal, mert ez csak a korlátolt felfogású embereket elégíti ki. Az uzsora nem egyéb, mint az élelmesség megérdemelt gyümölcse. Az üzérkedés pedig

megérdemli, hogy minél nagyobb jutalomban részesüljön, azért a kereskedői felfogás megengedi, hogy hamis hírek terjesztésével szabad az árképződést befolyásolni. Mire való a nagytőke által kiktartott sajtóapparátus, ha még ezt a kis szolgálatot sem tenné meg a közvetítő kereskedelemnek. A polgári törvények és a józan felfogás utálattal fordul el attól a világrendtől, mely a hazugságot megteszi élelmességnek, a csalást üzleti fogásnak és a tisztességtelenséget tisztességnak.

A magyar termelőnek nincs oka a tisztességes gabonatőzsdétől tartani, de annál több oka van félni, a gabonapiacot reális jellegéből kiforgató spekulációtól. Aggodalommal tekint mindennap a budapesti gabonatőzsdén lefolyt dolgokra, melyek oly természetűek, hogy lehetlenné tesznek minden reális számítást. A gabonák hol emelkedőben, hol esőben vannak, holott más esztendőben ilyenkor már megállapodott irányzatot mutattak, melyek a börzétől távol álló gazdának is lehetővé tették a számítást. Ez a bizonytalanság legnagyobb veszedelem a termelőnek, mert egyszerűen lehetlenné teszi a konjunkturák kihasználását. Most adjon el, vagy várjon az eladással, oly kérdések, melyekre a tőzsdei irányzat nem adja meg a feleletet.

Pedig a gabonatermelő államok terméseredményei felől nyert értesülések most már biztos bázisát képezhetnék a tőzsdészerű üzletkötéseknek. A termés eredmények ezentúl legfeljebb annyiban

módosulhatnak, hogy még indokoltabbá tehetik a hausse-irányzatot.

Ha a gabonatőzsdén a terméshozamok és a készletek hiánya irányítaná az árképződést, megszilárdult irányzattal lenne dolgunk. Ne feledjük azonban, hogy a gabonatőzsdén nem a kereskedői tisztesség uralkodik, melyet az árképződés természetes szabályai irányítana, hanem a spekulánsok azon serege, mely a terméshozamokat épen csak annyiban veszi figyelembe, amennyiben azokat önző céljaiknak felhasználhatja, egyebekben pedig részint elvesztett pénzüket akarják visszanyerni, részint ellenfeleiket teljesen legyűrni.

A tőzsdei lapok is lanszirozzák azt a hirt, hogy a baisse-isták vesztesége a budapesti gabonatőzsdén az idei őszi kötésekben megüti a 10—12 milliót. Nincs okunk a hír valódiságában kételkednünk, mivel a mezőgazdasági helyzetről a tavasszal napvilágot látott jelentések teljesen indokolták a baisse-irányzatot. Mi természetesebb, mint hogy a baisse-isták most beállottak hausse-istáknak s ezen az uton gondolják magukat rekompenzálhatni. Innét az elkeseredett harcz az árképződés körül. A helyzet tisztázódását megnehezítik a külföldi terméseredményekre vonatkozólag forgalomba hozott álhírek. A budapesti tőzsdén az oroszországi, a bécsin az amerikai terméshozamokkal operálnak. A budapesti hausse-isták arra hivatkoztak, hogy Oroszország tekintettel a silány termésre, gabonakiviteli tilalom eszméjével foglalkozik és egy pár nap

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Rhônetól a Rajnáig.

— A Rhonetól a Sz.-Gothárdig. —

Írta: Dr. SZÉKELY ISTVÁN.

Középeurópa nagy vizét többnyire Svájc hegyeiből és az Alpok szomszédos elágazásaiból erednek. Svájcból kapja vizének nagy részét a Pó és Duna is; de az Alpok vize különösen két folyóvízben fut össze: a Rhône és Rajna völgyében, melyek az Alpok legmagasabb csucsaik között nyújtózkodnak végig. Aki Svájcot és az alpesi vidékeket alaposan ismerni akarja, az el ne mulasztja e két folyó felső völgyét, kivált a két völgyet összekötő Furka- és Oberalputat bejárni. Alig van a világnak hegyvidéke, mely e két folyóvíz vidékével versenyezhetne; de az bizonyos, hogy annyi természeti szépséget az emberi kéz művével kiegészítve látni és oly kényelmesen megsejlelni, mint itten, sehol máshol nem lehet.

A Rhône völgyének és vidékének bejárása után július 28-án indultunk Brigból a Furkaszoros felé. Miután Fieschben a rossz idő folytán akarva, nem akarva egy napot pihentünk és másnap megmásztuk az Eggishorn-t, utunkat folytatva 31-én eljutottunk a Rhöneglecsrig.

A Rhône, mely Brignél már tekintélyes folyó, olyanforma nagy, mint Gyoma körül a Hármaskörös, mindegyre soványodik, míg végre keskeny, bár vízűs, rohanó patakává változik. A völgy mindegyre jobban összeszorul; a Rhône néhol 100—150 méter mély hasadéokban rohan, melynek partján csak úgy jut hely az országutnak, hogy az emberi kéz robbanó szerek segítségével véste ki a meredek sziklák oldalát. Két oldalt meredek, néha valósággal függélyes a völgy felett, többnyire 1000—1200 méter magas hegyek, melyek lapos tetejét helyenkint üde zöld havasi legelő borítja. De ezek a hegyek csak lábait a hófedte óriásoknak, melyek minden völgynyílásnál kikandikálnak. Ha visszanezünk a távolban a Mischabel és Weisshorn hófehér csucsaik zárják el a Rhône völgy torkolatát. A sziklák épített, de folytonosan emelkedő országuton óriási postakocsik és bérkocsik vánszorognak felfelé. A bérkocsik utasai többnyire angol családok, melyek néha több hétre kibéreltik a vendéglők kényelmes landauerjeit s azokon járnak be Svájc legszebb pontjait. Mellesleg mondva, az ilyen kocsik bére Svájcban szerfölött magas — egy napra legalább 25—30 frank. Így jutunk el Oberwald községig, hol a völgy egészen összeszorul. Az országutnak már nem jut hely, kénytelen a hegyoldalra felkanyarogni, mélyen alatta a Rhône zuhog s szik-

laágában egyik vizesést a másik után képezi. Jobbról, balról ezüst szalagok gyanánt omlanak le a patakok a meredek sziklafalakról s hengerbuckáznak bele a Rhöneba. Utoljára a völgy teljesen eltűnik előlünk; kapuszerű szűk nyílás előtt állunk, kíváncsian megyünk át rajta s egyszer csak előttünk áll egy remek hegykötlen (1560 m. magasán a tenger színe felett), melynek nagyszerűsége szinte megbűvöl. Ez a katlan a Rhône bölcsője, szemben a páratlanul nagyszerű Rhöneglecszerrel, melynek aljából hatalmas boltozatos nyíláson tör elő a Rhône. A katlan bejáratánál pompás (de drága) vendéglő telep van; a baloldali meredek sziklafalon kőbe vágott és kőfalra épített s a fordulónál várszerű falakkal kerített nagyszerű országut kigyózik fel a mintegy 2200 méter magas Grinseljochra és innen az Aar remek völgyében Meiringen felé. Jobbról még hatalmasabb méretekben nyújtózkodnak a sziklafalon a Furkaut roppant kigyóvonalai, melyek átkanyarognak a szemközti sziklafalra s közvetlenül a Rhône glecszer oldalán haladva jobboldalon a Furkaszoros tetőpontján tűnnek el szemünk elől. E két óriási hegyi út olyan, mintha a tarpatoki völgyben a lengyelnyereg és a nagyszalóki csucsra vezetnék fel az országutat. Persze a tél lavinái és a tavasz vizei mindig megrongálják ezen utakat; s nyár elején sok helyen az utat egészen újra kell építeni.

SZÜLŐK
 figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
 gyermekeknek
 CZIPÓK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
 és kézelők, zsobkendők, harisnyák
 a legjobb és megbízhatóbb minőségben, egyezintén
 utazókörök és esőernyők.

ARANYI és ROTH-nál

Nagyvárad, Zöldfa-utca

Áruház 36. sz.

alatt feksztették a buza árát egy forinttal. Két hétre rá megjelent a pózeni orosz konzulátos jelentése, mely azt tartalmazza, hogy Oroszországban ezidő szerint nem gondolnak a kivitel eltiltására, mire a berlini hírek hatása alatt a bécsi és budapesti tőzsdéken tetemes áresésekkel találkozunk. Nézetünk szerint az árképződésre hatással lehetett Oroszország kiviteli képessége, melyet a konzulátus jelentése semmivel sem helyez kilátásba. A német agráriusok vezérlapjában közzétett konzulátusi jelentés szövegéből mindössze csak annyit lehet kivenni, hogy Oroszország nem szándékozik eltítani a gabonakivitel, de a jelentés egy szóval sem mondja, hogy Oroszország terméshozama szerepet képes játszani a világpiacon. Nem tételezhetjük tehát fel, hogy a budapesti hausse-isták ennek a hírek hatása alatt könnyű szerrel beleegyeztek volna az árak lemorzsolásába.

Ezek és ezekhez hasonló dolgok, melyek naponként fordulnak elő a tőzsde életében s nagy hatással vannak az árképződésre, igazolják azon felfogásunkat, hogy a gabonatőzsdén egy veszedelmes játék folyik a gazdaérdekek és a nemzeti produktivitás ellen. Ez okból a börzereformra irányuló elült mozgalmat elaludni nem engedjük. A börzereform eddigi alakjával annál kevésbé lehetünk kielégítve, mivel ez egy betűvel sem szándékozik az eddig frivol módon arczucsapott tisztességet és erkölcsi világrendet kiengesztelni.

Batthyányi József gróf a ravatalon.

Ravatalon nyugszik a magyar katolicizmus egyik vezérférfia. Tegnapelőtt délután drága érczkoporsóba helyezték a megboldogultat s vasuton Német-Ujvárra szállították, hol a kastély nagy termében állították fel a ravatalt. Itt fogják örök nyugalomra helyezni a Batthyány család ősi sírboltjába, mely felett csinos kápolna emelkedik.

A részvétiratok és sürgönyök egyre érkeznek a gyászoló özvegyhez, a fővárosi lapok közül különösen az »Alkofmány« emlékezik

meg meleg hangon az elhunytól, a többek között ezeket írja:

Az egyházpolitikai viták — mint buzgó katolikust és számos plebániának jótékony kegyurát — a küzdőterre szőlítették és akkor már nyíltan és tartózkodás nélkül is kifejezte elégtelenségét az uralkodó politikai rendszerrel. Mint a főrendi ellenzék egyik igen tekintélyes tagja, ifjú hévvel és független, szabad meggyőződésével állt a küzdők sorába és összes befolyását felhasználta, az új javaslatok megbuktatására. Szorgalmasan járt a főrendiház üléseire és részt vett minden szervező konferencián.

Később hasonló erélyvel, lankadhatlan fáradzással és szorgalommal működött közre, hogy a néppárt ügyét előre segítse, amelynek megalakításában és eddig elért sikereiben is igen nagy része volt. Járt-kelt országsszerte, mindenütt buzditva, lelkesítve a népet a tömörülésre. Ő volt a legelső egyike, aki kath. köröket alakított, sőt a nagyváradi virágzó körnek egész haláláig tevékeny elnöke volt, valamint ő alakította meg Mosonmegye területén az első néppárti kört is, amelyet szintén személyesen vezetett.

Ügybizalmának és jó példaadásának meg is volt mindig a kívánat sekere, mert Moson-Sopron és Vasmegegyékben rohamosan hódított a néppárt és legerősebb talajra éppen ezen megyék területén talált. Azért halála érzékeny veszteség a néppártra, mely Batthyány Józsefben egyikét veszítette legerősebb támaszainak, de érzékeny veszteség annak vezére, Zichy Nándor grófnak is, a ki benne egyik legjobb barátját, leghívebb politikai fegyverhordozóját veszítette. Batthyány keveset beszélt, de szavaiban mindenkor visszatükröződött lelkének melegsége, telkesedése, melylyel egyháza és hazája iránt viseltetett. Szerette a népet, tudott annak nyelvén beszélni és akart is annak sorsán őszintén segíteni. Bőkezűségével sokak nyomorán segített, barátságos nyájás modorával pedig mindenkit lebilincsel.

Beleegése, mely most az élők sorából elszőlította, régebb keletű, de veszélyessé csak az utóbbi időkben kezdett válni. E miatt keresett gyógyulást Gleichenbergben. Még pár nappal halála előtt maga írt levelet Molnár apátnak, a néppárt elnökének, melyben hivatkozva súlyosbodó légsős és tüdő-bajára, a mosonmegyei néppárt elnökségéről lemondott.

A katolikus kör gyásza.

Szomorú ülésre gyűlt össze tegnap délután a váradi katolikus kör választványa. Elhunytjaink iránt leróni a kegyelet adóját keresztény kötelesség, de fájdalmasan esik teljesíteni azt. A kath. kör ezuttal első elnökét gyászolja, annál nehezebben esik teljesítenie e kötelességet.

A választmány tagjai közül még sokan nem jöttek vissza nyáritartózkodásuk helyéről, mindazáltal szép számban gyűltek össze a tagok.

Jelenvoltak: Palotay László egyházi elnök, Dus László és Dencs János al-elnökök, Frankó Endre, Gálbory Samuel, Gyálky János, Bösszörményi Géza, Gábriely Lajos, Kugler Albert, Grám Szilveszter, Weidlich István, Karger Sándor, Dr. Vucskics Gyula választmányi tagok és Imrik Gusztáv hely. titkár.

Palotay László egyházi elnök, elhunyt elnöktársa emlékének rövid kis beszédet szentelt, melyben méltatta néhai Batthyány József grófnak a kör érdekében kifejtett működését, bokros érdemeit, nemes lelkületét, vallásosságát és hazafiságát. A ragaszkodás és szeretet, melylyel a kör elhunyt elnöke iránt viseltetett, a kegyeletnek szomorú kötelességét rója most a választmányra. A részvét és kegyelet nyilvánításának módjára indítványozza a következőket:

A temetés nyolczadik napján szeptember 2-án tartasson a kör requiemet elhunyt elnöke lelki üdvéért. A gyászmisét ő maga — Palotay László apát kanonok, a kör egyházi elnöke fogja megtartani segédlettel a váradi-olasz plebánia-templomban. A requiemen a tagok testületileg fognak megjelenni.

Küldjön a kör most részvét sürgönyt az elhunyt özvegyéhez, legközelebb pedig részvét-iratot, melyet a titkár fog megfogalmazni.

Hervadó virágkoszoru helyett maradandóbb emlékekkel örökítse meg emlékét, váltsa meg a koszorut nagyobb adományval valami jótékony célra p. a kuldusápoló intézetre.

A választmány egyhangulag elfogadta az elnökindítványát. Az apróbb részleteket beszélték meg meg s megbízták az elnökséget a határozatok végrehajtásával.

A Bazár-szoros kiszélesítése.

— A színházépítéssel kapcsolatosan. —

A színházépítésének a Bazár-szoros kiszélesítésével kapcsolatos tervét a kiküldött ad hoc bizottságnak keddi lapunkban egész terjedelmében közölt elaboratúráját tegnap délután

A Furka-szoros képezi a Rhône és Rajna vízváltóját s a keleti és nyugati Svájc kapuját. 2436 m. magas a hegygerinc, mely már a rómaiak idejében átjáró gyanánt szolgált. Klímájának zordonságát elárulják a kánikula idején is jobbról-balról heverő hatalmas hótömegek. Különben e téren magunknak is volt alkalmunk kellemetlen tapasztalást szerezni. Megérkeztünk este; nyugodtan lefeküdtünk a szoros tetőpontján lévő vendéglőben s reggelre hatalmas hóviharra és arasznyi hóra ébredtünk fel. Persze örömmel fogadtuk az első kínálózó üres kocsit (Retourwagen) ajánlatát, csak hogy ebből a Szibériából szabadulhassunk.

A Furka-szorosnál kényelmes szelid esésű országút vezet a tágas Ursen völgybe, melynek keleti végét a Sz.-Gotthard út metszi. Az Ursen völgy központja Andermatt és Hospenthal. Mindkettő igénytelen svájci városka, melyben a lakosok egyszerű faházai mellett hatalmas 2—3 emeletes vendéglők emelkednek. Andermatt inkább a turisták tartozkodó és kiinduló helye; Hospenthal már valódi nyaralóhely.

A Gotthard út egyike Svájc legszebb közlekedési vonalainak. Göschenenből indul ki s először a Reuss folyó remek völgyében halad. Jobbra-balra óriási függélyes sziklafalak, melyekről lépten-nyomon vizesések hullanak alá. A szűk völgyben alighogy a Reus és az országút végér. A meder oly meredek, hogy a Reuss itt csaknem folytonos zuhogók és vizesések alakjában törtet előre. A völgy folytonosan kanyarog; csaknem minden öt perczen

uj panoráma tárul elénk. Egy fordulónál ezután a völgy izesztőleg összeszorul. A Reuss folytonos zuhogásához szokott fülünket különös moraj üti meg, melyet még növel a sziklafalak menydörgésszerű visszhangja. Pár lépés és előttünk áll a Reuss vizesése, az ugynevezett Höl-lenfall. A folyó, mely csaknem akkora mint nyáron a mi Körösünk, egyszerre minteg 30—40 méter magasból zuhog alá. Vize szétporlik amint a sziklára esik és örökös felhőbe burkolja a szűk völgyet. A vizesés felett köhid vezet, onnan hajmeresztő látvány nyílik az alattunk lévő mélységbe. A hidon mindig felhuzott esernyővel kell járni, mert a szétporított víz állandó eső alakjában csapódik le. A vizesés közelében most építetik az oroszok Suvarov tábornok emlékét azon a helyen, ahol a francia háborubani seregével a sziklafalakról e völgybe leereszkedett.

Csakhamar kiérünk a szűk torkolatból s a Gotthard ut a tágas Ursen völgyben halad Hospenthalig. Itt újra befordul a hegyekbe. A Reussnak kopár bércektől környezett tágas völgyében halad, folytonosan emelkedve. Jobb felé helyenkint gyönyörű kilátás nyílik a Mat-ternhorn, Gallena és Rotondo hófehér ormaira. A vidék kihalt, akárcsak egy kiégett vulkán környéke. Itt-ott hatalmas hófoltok szaggatják meg a sima sziklaoldal egyhangúságát. Kecsenyája lézengenek a kövezőkön keresgélve a kövek közé fészkelődött sovány fűszálakat és moha foltokat. A magasabb hegyoldalak egy-egy zöldelő foltjáról lehallatszik a nyárára fel-

hajtott gulya kolompja és a havasi kürt mélabus nótája. Lassankint a völgy egészen összeszorul; két oldalt a havas sziklák óriási kristályokká sorakoznak.

E keretben egyszerre smaragdszem gyanánt tűnik fel egy gyönyörű kis tó. Széles nyeregbe jutottunk, a Rajna és Pó vízváltójához. Balra nagy kőfalak, melyek felső részén izesztő ágyúcsövek kandikálnak felénk. A tó tulsó partján csinos vendéglő hívogatja a fáradt utast s a vendéglő mellett egy ódon elhagyott épület: hajdani menedékház. Hajdan ezen ódon épületben is szerzetesek laktak, kik önfeláldozással munkálkodtak a szerencsétlen utasok megmentésén. A Gotthard vasút felépítése után a Gotthard ut elvesztette jelentőségét. Beszüntették a menedékházat s helyette csinos vendéglő épült, a nyáron ide kiránduló turisták kényelmére. A régi menedékházat most már raktárnak használják. A halottas kamara üresen tanuskodik a régi idők veszélyeiről.

A menedékházról fogva borzasztó meredek völgy vezet le Airaloba. Ez télen az alpok egyik legveszedelmesebb útja. Két oldalt csaknem függélyes sziklafalak, melyek mint a tölcser falai mind a völgybe irányítják ama roppant hótömeget, mely hatalmas oldalakra hull. Még nyár közepén is láthatók a völgy alján zuhogó patak mélységes medrében a kövel vegyes hótömegek, a téli lavinák maradványai. Növeli e veszedelmet az, hogy a sziklák egyrésze gleccsertörmelékéből áll, mely időnkint megcsuszlik és eltemeti az utat. Éppen volt alkalmunk egy

tárgyalta az együttes bizottság, melyben a jogi, pénzügyi, színügyi, továbbá a szépművészeti és közlekedési szakbizottság volt összehívva.

A tárgyalás elég élénk volt, s reményt nyújt arra, hogy talán már csak mégis lesz valamikor Nagyváradon állandó színház s ami ennél sokkal fontosabb eltűnik valahára a Bazárszoros. A vita folyamán itt-ott felcsillant még ugyan, hogy sokaknak fáj, miszerint nem a Nagypiacra épül a színház.

Most csak az a fődolog, hogy minden hasznát kerüljenek, hisz úgy is némileg elodázná a kérdést, ha a közgyűlés is mellőzné Rimanóczyt.

Az ülés lefolyása következő volt:

Az együttes ülésen jelen voltak: dr. Bulyóvszky József polgármester, elnök. Mezey Mihály, Bertsey György, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Milibák József, dr. Molnár Imre, Hegedűs Géza, Beczkay Lajos, dr. Sarkadi Lajos, Schöpflin Agoston, Huzella Gyula, Ländler Ferencz, Dus László, Mihály Adolf, Szokoly Tamás Tóth Márton, Guttman József, Némethy Károly, dr. Friedlander Sámuel, Komlóssy József, Schütz Albert, Rác Mihály, dr. Radó Ignác, Erdély József, Déry János, Pallay Lajos, Bordé Ferencz, Busch Dávid, Kunz Gusztáv, ifj. Rimler Károly, dr. Kornstein Lajos tagok és Szücs Dezső, mint jegyző.

Dr. Rulovszky József polgármester a megnyitás után felkérte a jelenlevőket, hogy az ügy gyorsabb letárgyalása céljából a személyekkel ne foglalkozzanak, hanem szorosan a tárgyhoz szóljanak. Ezután rövid szavakkal ismertette az ügyet.

De csak a Nagypiacz.

Elsőnek Beczkay Lajos szólalt fel s foglalkozott az ad hoc bizottság jelentésével. Kifogásolta, hogy az előbb 350 ezer frtra tervezett színház építése, most a Rimanóczy ajánlata szerint 600 ezer frtra kerülne. Mindenáron versenytárgyalást kíván. A tervezett Bazárépületben 26 bolt lesz; ez sok. Végül indítványozta, hogy mondja ki a bizottság, miszerint a kérdést leveszik a napirendről, a színházat a Nagypiaczon építsék fel, a Bazár-szorost pedig önállóan a színházépítéstől szélesítsék ki. Végül pedig, ha elfogadják is az ad hoc bizottság elaboratumát, mindenesetre árlejtést hirdessenek az építkezésekre.

Pallay Lajos talpraesetten válaszolt

ilyen eltemetett utat látni, melyet megsemmisített a tözmelékektől tisztítani, hanem a völgy másik oldalán kellett új utat építeni. Itt temetett el néhány évtized előtt egy családot a lavina. Az apa minden figyelmeztetés dacára elindult a menedékházba? Türelmesen a családjá pedig Airoloból eléje ment. Találkoztak, hogy el ne vállaljanak többé.

A riezi Gotthard-ut, mint általában a riezi havasi utak, a völgy alján húzódott éppen itt voltak a víziutak oly veszedelmesek. Ma a dinamit korában az utat a magas hegyoldalon építették, hol a veszedelem mégis kisebb. A mai Gotthard ut megszámlálhatatlan kigyóvonalban kanyarog a menedékházról Tirolóig. Merészebb serpentin utakat Svájcban is alig találhatni. Csak az a baj, hogy a mint az Alpok déli oldalán lefelé indulunk, a hőmérsék egyszerre megváltozik. Míg a svájci oldalon hegynek menve is, alig érezzük a hőséget, addig itt lefelé mentünkben is eltikkadunk a vízszomszúságtól és kimerit az izzadás. Teljesen kifáradva értem Airoloba. Megebédelvén, felültem a gyorsvonatra mely Airolob mellett rögtön befordult a nagy Gotthard alagutba, s tizenhét percnyi földalatti utazás után Göschenenben bujt ki velem a föld alól. Hogy mily roppant hosszú ez a alagut, akkor látjuk, ha vidékét gyalog bejárjuk, egy egész kis vármegye az hegyekkel völgyekkel, városokkal és falvakkal, a mi alatt a nagy földalatti lyuk áthúzódik.

A Furka és Gotthard egyik nevezetességét képezik azok a nagy erősségek, melyek ott a

Beczkaynak. Az elaboratumot lehetetlen nem fogadni, a legnagyobb örömmel. Az ügyet nem lehet kettészakítani, csak mint egy egészet kell keresztülvinni. A színház mellett főbb kérdés a Bazár-szoros kibővítése s az egész kevéssel terheli meg a várost. Indítványa az, hogy az ad hoc bizottság elaboratumát en bloc fogadják el.

Rendes Vilmos szerint a terv tetszhetős, de a tönk szélére juftatná pénzügyi tekintetben a várost. Bécsben és Budapesten is vannak szűk utcák, ne nagyozjunk. (Zaj). A terv keresztülvitele egy millióba kerülne. Kritizálja, hogy az építendő Bazár alacsony lesz, csak krájlérájnak való. — Az építési egységárak nagyon magasak s erre példát hoz fel. Egy 10 méter építés 80 frtra van felvéve, holott az ócska téglát felhasználják, a mi 30 ezer frtot képvisel. A versenytárgyalás kiírását okvetlen szükségesnek tartja.

A gyámvtalan város.

Dr. Friedlander Samu a nála megszokott gényos, élcelődő modorban beszélt s gyámoltalannak nevezte a várost, hogy egy emberre (Rimanóczy) akarja bízni magát s ezt kell megfizetnünk. Felhossa, hogy Rimanóczy saját érdekében tette az ajánlatot, mert két háza van a közelben s nem akar azért a Bazárban sörházat vagy kávéházat. Majd a kisajátításról beszélt s a kisajátítandó házak értékét 100 ezer forinttal magasabban számítja. Tiszta képet kíván, addig nem tud pozitív véleményt alkotni.

A sok „veszedelem.”

Dr. Molnár Imre lelkesedéssel, meggyőzően beszél. Bámulattal hallotta az előbbi szónokoktól a sok veszedelmet, mely a tervezett keresztül vitele által tönkre tenné a várost. Ő nem látja ezt a veszélyt. Ha pár évvel előbb jött volna ilyen terv elő, már meg lenne oldva a kérdés. A tervet a legmelegebben üdvözlö. A város által áldozatul hozandó összeg oly csekély, hogy azért nem riadhatunk vissza. Évenként 9 ezer forintot fizetünk s ebből 4 ezer frt a kövezésre megy, amit ugyanis fenn kell tartani; tehát az egész megterhelés évi 5 ezer frt; ezt pedig akár 50 évig is kész örömmel megfizetni, ha a két fontos kérdés megoldva lesz vele. — A kisajátításra vonatkozólag mindenre figyelemmel voltak. A bazár 20 ezernél többet fog jövedelmezni. A leg-

a szorosokat védik. Svájcban máshol alig látni katonát (a tényleges szolgálat ideje 7 egész hét!), de e szorosok környékén több ezer főnyi katonaság, nagyrészt tüzérség tanyázik állandóan. A hegytetők és átjárók a Rhône és a Rajna völgye közt, telle vannak erősségekkel. A tetőkön kitűnő kocsutak, telegráf, telefonok és néhol sziklába vágott alagutak kötik össze az erősségeket.

Az országutat több helyen vaskapuk zárják el. A sziklavarak ágyui a hidakra vannak szegezve, melyeket minden pillanatban egy pár lövéssel elszakaszthatnak. A sziklákban néhol egész város van gőzfűtéssel és villanyvilágítással.

A svájci hatónákat folytonosan gyakorolták kivált a hegymászásban. Hegyi ágyukkal megszerelve csaknem függélyes sziklafalak vizmosásain kell felkapaszkodniok.

Lehet, hogy ezen erősségek a mai hadi technika mellett nem védenék meg Svájcot, de az bizonyos, hogy nagy seregeket is hosszú ideig feltartóztatnának s drágán kellene ágyuk előtt minden lövést megakvácsolni.

Ugy lehet, hogy Svájc nem nagyon bizik a szerződéseikben, melyek semlegességét biztosítják. Egyébiránt a nemzetközi szerződések értelmében köteleessége is az Alpok átjárását teljes erővel védeni.

Érdekes a piczi Svájc ezen katonasági játéka. És a jó Svájciak a maguk hadseregére és városaira nagyon büszkék; úgy látszik, hogy nincsenek még vele tisztában, hogy a Tell Vilmosok és Ulrikelriedek kora lejárt.

melegebben ajánlja az ad hoc bizottság előterjesztését.

Dr. Sarkadi Lajos helyesli, hogy a színház építése a Bazár-szoros kiszélesítésével vitessék keresztül, de a legolcsóbb alapon. Az építést ne bizzák Rimanóczyra, hanem szabad verseny legyen. A »Bazár«-ban boltok helyett sör- és kávéházakat létesítsenek. Indítványozza, hogy nyilvános árlejtést hirdessenek az építésre s az új Bazár helyiségeinek tervét magasabbra dolgozzák ki.

Bordé Ferencz válaszol az előtte szólottakra. Az építési árak 10 méterenként 40 frtban vannak felvéve. A Bazár helyiségei csak egy helyen az északi végében 3.80 méter magasak, a többi helyen emelkednek s a színház mellett, a Bémer-téren 4 és fél méterre vannak tervezve; ez pedig a sörháznak is elég. — Rimanóczy nem akar monopoliumot, mert kijelentette, hogy ha más olcsóbban felépíti a Bazárt és színházat, ő átengedi. De ez esetben természetesen elesik az évi 20 ezer frt biztosítása. Elfogadja Sarkadi indítványát az árlejtés tartására nézve, de azon részét nem, hogy a terveket magasabbra dolgozzák át.

Dr. Friedlander Sámuel röviden ismét felszólalt s beszéde odalyukadt ki, hogy a Nagypiacra építsük a színházat.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond teljesen elfogadja dr. Molnár Imre fejtegetéseit, mert igen fontosnak tartja a Bazár-szoros kiszélesítését, mely a forgalom emelésére kiváló fontosságú. Színháznak pedig nincsen alkalmasabb hely. Elfogadja az elaboratumot azzal, hogy hirdessenek árlejtést az építkezésekre.

*

Ezután felolvasták a szakértők véleményes jelentését, amelyben az egység árakat nem tartják magasnak s a terv keresztülvitelét előnyösnek mondják.

Dr. Radó Ignác szólalt fel ezután. Okvetlen szabadversenyt kell érvényesíteni. Hálás köszönetet mond Rimanóczynak a tervért, de a garanciára nem ad semmit.

A nyereség.

Dr. Molnár Imre szólalt fel ismét. Bár-miként vigyék keresztül a tervet; de Rimanóczyt sem hagyhatja, hogy rossz oldalról itéljék. Számadatokkal mutatja ki, hogy Rimanóczynak nem is lehet oly nagy nyeresége. Fontos továbbá a város háztartására, hogy biztos adata legyen a jövedelemre. Ha lesz is Rimanóczynak haszna, kívánja a javára, mert Rimanóczy az a polgár, aki mindig fáradozott a város érdekében s kinek sokat köszönhetünk. (Eljenzés.) Gyorsabban is keresztülvihető, ha magán emberre bizzák a kérdés megoldását.

Némethy Károlynak az a meggyőződése, hogy a Bazár-szoros kiszélesítése a város fejlődését jelenti. E nélkül soha nem fog virágzózni Nagyvárad. Azonban már az egyetértés kedvéért is és a felelősségre való tekintettel, csak az árlejtést kell kimondani. Így nem lehet senkinek gyanuja.

Kunz Gusztáv teljesen ismeri az itteni üzletviszonyokat, de 20 ezer frtot évenként nem merne garantizálni. Pártolja az ad hoc bizottság javaslatát.

Mihelfi Adolf hiszi, hogy a kisajátítás összege magasabb lesz, de azért a mellett van, hogy Rimanóczynak adják ki az építést. A hangoztatott árengedményről nincsen biztosítva, — s árlejtésből csak khaosz lesz. A javaslatot en bloc elfogadja, de okvetlen a kisajátítást kell igénybe venni minden épületnél, mert akkor nem fizetünk illetéket.

Huzella Gyula szintén amellet van, hogy Rimanóczynak adják ki az építést, mert az éppen, mint érdekelt fél nyújthat garanciát, amit más nem is tehet. En bloc elfogadja a javaslatot.

Szokoly Tamás üdvözlö a tervet, köszönetet mond Rimanóczynak. Ha ilyen terv lett volna előbb, nem felebbezett volna a színház ellen. Adják ki az építést Rimanóczynak.

Mezey Mihály szerint a terv keresztülvitele óriási terhet ró a városra. A színház építését külön kellene választani a Bazár-szoros kiszélesítésétől. Ez a véleménye, da azért ő is

elfogadja a tervet, de ne huzzák annak kivételét. Fogadják el a benyújtott elaboratumot változatlan.

Ezután szavazásra kerülven a sor, a tervet egyhangulag elfogadták; a kivételre nézve azonban egy szótöbbséggel kimondták, hogy az építésre nyílt pályázat kiírását javasolják a közgyűlésnek.

Még egyszer »Elektra.«

Nagyvárad augusztus 25.

Ily czimen a »Nemzet« tegnapi számában egy tárczacikk jelent meg, melyben D. K. aláírás alatt valaki a nagyváradai Elektra előadás sikere okát fejtegetvén azt indítványozza, hogy mivel a budapesti »Nemzeti Színház«-at az állami költségvetésekből tartják fenn, időközönként a vidéki városokba is ránduljon le az egész nemzeji színház s ott is tartson előadásokat párisi Comédie française mintájára. Ott ugyanis már több éve rájöttek arra, hogy nem tökéletes igazság, hogy Páris élvezze ennek a legelső, államilag szubvenzionált intézetnek művészetét, a mikor annak a támogatásához hozzájárul Rouen, Bordeaux, Lyon és a többi vidéki város lakossága is. S azóta időnkint bizony utra kél a Français személyzete, és ad előadásokat a vidéki városokban is, — minden anyagi haszon reménye nélkül.

Vajjon nem volna-e helyes az, hogy kellőleg értékesítendő a betanulást és a vele járó egyéb fáradozást és költséget — ezeket a rendező előadásokat — megindítanák Nagyváradon, folytatnák Debreczenben, Aradon és Pécsen?

Azt mondja cikkében többek között továbbá D. K.:

»Hogy ez a szabadég alatti játszás miért hatott olyan rendkívüli módon, azt én megmagyarázni alig tudom; de a mikor konstátalom, azt hiszem, hogy modern a színház velejárói a felvonás közök hiányzó sivegeése, az egymást-mustrálás nélkülözése s így az a kényszer, hogy a néző egész figyelmét kénytelen arra az előadásra fordítani, melyet a színész korlátlanul végez előtünk, tehetségének minden eszközével, minden erejével: ez teszi a dolgot olyan nagyszertűvé, hogy klasszikusnak is mondhatjuk, korhűnek is, egy modern mint az antique felfogásnak megfelelően.«

Az egész művelt magyar közönség elismeréssel adózott annak a néhány nagyváradai újságírónak, a kik a Jászai Mari által kezdeményezett eszmét oly szép eredménynyel megvalósították. A siker természete azonban az, hogy új sikerek megszerzésére ébreszt vágyat. A nagyváradai klasszikus előadás rendezői sem érik be a megszerzett babérokkal és most azon törik a fejüket, hogy megvalósítsák a nagy tragika által kiadott ama jelszót, mely szerint Nagyvárad a magyar Bayreuth legyen. E hó 29-én vasárnap tehát a Püspökfürdőben, a melyet a váradai állandó klasszikus színház helyéül választottak, mint már említettük, nagy Elektra-áldomást rendeznek, a melyen egyszerű-mind megvitadni szándékoznak a szóban forgó tervet is. Az áldomásra egy csomó fővárosi műbarátot, művészt és hírlapírókat hívtak meg.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 26. A kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztályának ülése d. u. 3 órakor.
 Augusztus 28. A megyei nyugdíj bizottság közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.
 Szeptember 1. A bihari ezredéves emlékoszlop leleplezése.
 Szeptember 1. A megyei kongrua bizottság ülése a vármegyeház kis termében.
 Szeptember 1. Ankét Kolozsvártól Bihar megye állattenyésztési ügyében.
 Szeptember 2. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órakor.
 Szeptember 5. A megyei központi választmány ülése.
 Szeptember 6. Biharvármegye közig. bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
 Szeptember 7. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.
 Szeptember 25—26. Lóversenyek Nagyváradon

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon
 Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A bibornok a Püspök-fürdőben.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tegnap délután Fetsér Antal kíséretében kikocsizott a szen-László fürdőbe, hol néhány órát töltött.

* **Az új kanonok Nagy-Váradon.** Dr. Bognár István, egyetemi rektor, a váradai káptalan legújabb tagja, tegnap este a gyorsvonattal városunkba érkezett és most már véglegesen itt fog tartózkodni. A bibornok rezidenciájába szállt, de néhány nap alatt beköltözik a papnöveldebe, melynek igazgatójává nevezte ki a bibornok-püspök. Szeptember elsején visszamegy még Budapestre, átadja az egyetemi rectori méltóságot utódjának és azután állandóan köztünk marad. Hiszszük, hogy az új kanonokban nemcsak a tanügy fog nyerni, melynek évtizedeken át előkelő munkása volt, hanem nyerni fog társadalmi és egyleti életünk is, melyben hivatásterületen tevékeny részt fog venni. Örömmel üdvözljük őt ez alkalommal, midőn diszes méltóságát elfoglalja. Köszöntjük városunk új előkelő polgárát.

* **Megei nyugdíjbizottsági ülés.** Bihar megye tisztai nyugdíjbizottsága f. hó 28-án d. e. 11 órakor tartja évnegyedes közgyűlését a vármegyeház kis termében.

* **A tanítók és az E. K. E.** Nagyon praktikus eszmét valósított meg az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület. Fölhívást intézett ugyanis a magyar tanítókhöz, hogy gyűjtsenek az egyesület részére tagokat és mozdítsák elő mindenben az egyesület törekvéseit. Wlassics Gyula a kultuszminiszter is köriratot intézett a tárgyban a tanfelügyelőkhöz s utasította őket, hogy a tanterületekben levő tanítókat e pártolásra méltó egyesületbe való minél tömegesebb belépésre buzdítsák. Ennek eredményeképpen már eddig is mintegy 500 magyar tanító belépett az E. K. E.-be. Az egyesület érdekeit előmozdító tanítóknak az E. K. E. ingyen küldi meg Erdély című honismertető folyóiratát és minden tekintetben tájékoztatja őket utazásaik alkalmával.

* **A város kölcsöne.** Nagyvárad városa az elmúlt évben s ez év elején, daczára a többszöri utánjárásnak, nem kapott kölcsönt a tűzérkaszánya építésére s így kénytelen volt a tanács a meglevő regále kötvényekből részletenként annyit eladni, a mennyit a vállalkozóknak a teljesített munka arányában ki kellett fizetni. A kaszánya azonban szeptember elején teljesen készen lesz, s a városnak nagyobb összeget kell kifizetni. Dr. Bulyovszky József polgármester most a kölcsön ügyet is meg akarja oldani. E czélból Ragány János főszámvevő kíséretében holnap, pénteken a fővárosba utazik el hogy a Kereskedelmi Bankkal értekezzen. Az a terv, hogy a tűzérkaszánnya építésre megfelelő kölcsönt vegyenek fel s ebből pótolják az eladott regále kötvényeket a törzsvagyonnal, Kölcsönt akarnak felvenni továbbá a Bazar szoros kibővítésére. Csak az a kérdés, hogy most szerencsésebbek lesznek-e, mint azok akik előbb már megkísérelték a kölcsön felvételét.

* **A nagyváradai honvédek őszi gyakorlata.** Budapestről írja tudósítónk, hogy a nagyváradai 4 sz. honvédegyezred, mely tegnap előtt egy napig Kőbányán pihent, tegnap tovább folytatta útját Tata felé. Bicskén megállapodnak a bakák s lekanyarodnak Alcsuthra,

hol a József főherceg kastélya mellett fognak egy darabig táborozni. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az ezred a 25 napig tartó gyakorlatra 90.000 frt készpénzt kapott, vagyis egy ember az államnak az őszi gyakorlatok alatt 70—80 frtjába fog kerülni a tizezrekre rugó ellővöldezőtt puskaport és töltények árát nem is számítva. — A hadi terv szerint a nagyváradai bakák Tatára nem fognak bevonulni.

* **Uj főügyész.** Dr. Perjésy Mihály, az új nagyváradiki ügyész, nem mint irtuk: tegnap, hanem csak holnap fogja elfoglalni állását mennyiben annak elfoglalását, a hivatalnál előforduló javítások és rendezések akadályozták.

s **Méltányos határozat.** Igen üdvös és méltányos határozatot hozott Biharvármegye központi igazoló választmánya legutóbbi ülésében, a mennyiben egy indítvány folytán kimondta, hogy ezentul mindazon virilisek, kiknek több megyében is vannak birtokaik, ha kitüzendő záros határidő alatt be nem jelentik, hogy szavazati jogukat Biharvármegyében kívánják gyakorolni, egyszerűen töröltetni fognak a legtöbb adófizetők névsorából, hogy ezentul az az anomália elő ne állhasson, miszerint egyes virilisek szavazati jogukat 5—6 vármegyébe is gyakorolják, míg a mások, bár magas adót fizetnek e jogtól ezek miatt elűtetnek.

* **Katonák érkezése.** Folytonosan érkeznek még mindig katonák városunkba, hogy együtt utazzanak el a 37-ik ezreddel szombaton, a nagy hadgyakorlatra. Tegnap délután érkezett meg az alföldi vonattal a 101-ik gyalogezred két százada, kik egyenesen a várba vonultak s itt azonnal elszállásolták.

* **Szegénységi bizonyítványok.** Az iskolai év kezdetén a város polgármesteri hivatala valóságos ostromot áll ki azok részéről, akik tandíjmentesség czéljából szegénységi bizonyítványt szoktak kérni. Pár nap óta ismét megindult az ostrom s a szegénységi bizonyítványt kérők tömegesen jelentkeznek. Rövid idő múlva stemplis papirosok igazolják, mennyi szegénységi bizonyítvány van a városházán. Megérjük-e és mikor? — hogy az elemi iskolák tandija eltöröltetik, ami a kötelező oktatással ugy sem fér össze.

* **A 7-es huszárok távozása Bécstől.** A Vilmos császár nevét viselő huszárezred, mely eddig Bécsben állomásozott és jelenleg Bruckban van, a készülő hadgyakorlatokra Tatára fog vonulni. A hadgyakorlatok befejeztével az ezred Nagyváradra vonul be.

* **A csendőrség szaporítása.** A csendőrség létszámának emelésére vonatkozólag, jól informált helyről jelentik, hogy a honvédelmi miniszter már felhívta a parancsnokságokat a szaporítás esetében szükséges beosztási előmnkálátok elkészítésére. A szárnyparancsnokságokat 4-el, a szakaszparancsnokságokat 6-al szaporítják; az őrségek számát pedig 28-al emelik. A parancsnokságok utasítva vannak az új erőknél idejében leendő előállítására.

* **Az utolsó tézene.** A 37-ik gyalogezred zenekara tegnap tartotta meg a saison legutolsó sétatangversenyét, Herencsirek Ottó karmester vezetése mellett. A hangverseny a Szent-László-téren folyt le s szép számu közönség hallgatta végig az élvezetes előadott zenedarabokat, melyek a legnépszerűbb szerzeményekből voltak összeválogatva.

* **Közgyűlés a szabad ég alatt.** Érdekes átirat érkezett tegnap Biharvármegyéhez. Szabolcs vármegye Szabolcs község mellett a honfoglaló Szabolcs vezér emlékére a szabolcsi földvár ormán milleniumi emlékoszlopot készítettett, hogy az már a messze távolból is serkentse az arra haladókat a hazafias érzületre. Az emlékoszlop felavatási ünnepélye szeptember 7-én d. e. 11 órakor lesz, midőn a vármegye törvényhatósági bizottsága a szabad ég alatt rendkívüli közgyűlést fog tartani, melyre Biharvármegyét is meghívták. A megye alkalmasint képviseltetni fogja magát a szomszédos megye ezen hazafias és festői ünnepélyén.

Rövid harmadfél nap múlva Moszkvában voltunk, megtörve bár, de fogva nem.

Egy pár lépés Moszkva utcáin s mi otthon éreztük magunkat.

Szerkesztő ur! Moszkva Köröskövel van kirakva. Tyukszemek szinte feléledtek és ujjongtak örömlükben.

Tíz perc alatt meglátszott, hogy ki a nagyváradi, mert csak mi jártunk peczkésen, a többi kezében vitte a lábát, vagy a nyakába szedte.

Eljutottunk végre a színházhoz, melyben a kongresszus volt megtartandó.

Vonulásunkra egy csapat lovasrendőr, tüzérezég és kozákság vonult ki és egy vén jeges medve felszóllított bennünket a szét oszlásra. Mi rögtön össze tömörültünk magyar szokás szerint és kijelentettük, hogy élve, vagy halva, de részt akarunk venni a kongresszusban.

Erre rövid ideig tanácskoztak aztán kijelentették, hogy a kongresszuson egy főherceg is van, tehát oda nem mehet be akárki, hanem sorsoljunk ki magunk közül egyet, azt be eresztik s ha jól viseli magát ki is eresztik.

Sorsoltunk és dr. Sámson Márton lett a haupttreffer, ki hivatalra nézve az élestedieket szokta megnyújtani, az emberi kor legvégsőbb határáig.

Tőle tudjuk a kongresszus lefolyását, melyre 3 és fél napig utaztunk elszánt lélekkel és egy devalvált potya jeggyel.

A színház közepén volt a főhercegi trónus és benne egy főherceg. Ugy hirdett, hogy a főherceg ellen dísz merénylet volt készülében, de ő tekintettel meg rongált egészségére, le mondott a megtiszteltetéséről.

A nemzetek a b. c. sorrendben beszéltek s így megtörtént az az eset, hogy Ausztria lett az első nemzet a világon.

Kongresszus után egy külön hajóba raktároztak bennünket. Mi mentünk elől, mint Autriche — végül kullogtak az United-States emberei, kik a rend folytán 23 betűvel lettek alább valók nálunknál.

A csárhoz persze megint nem jutottunk be, csak Pertik Ottó b. pesti bacillus gyáros, ki megköszönte a csárnak azt a Rákóczy kardot, mely előttünk is nevezetes, kedves sógorunk Autriche előtt pedig felejthetetlen.

Ezután bankettre mentünk, hol a frakkom szárnya és életem koczkáztatása révén egy moszkvai Kugler czukrot tudtam megkaparítani, aminek papírján rajta volt ugyan a Faure elnök képe, de fájdalom belsejében nem volt czukor.

Látványosságokban nincs hiány. Láttuk a 19.624 számú egyfogatost, láttunk egy csomó apró francia zászlócskát, melyeket árultak, de megvenni nem volt szabad s láttunk sok kanesukat, melyet nem vett senki, de adták szívesen.

Mihelyet eresztettek bennünket, megyek vissza. Aggodni nem kell miattam, mert két rendőr is kísért egy-egy vendéget — hogy baj ne essék.

Itt küldök egy pakk igazi mvdve czukorkát, melyekkel együtt magamat is kegyeibe ajánlom.

Köby.

TANÜGY.

Vizsgálatok a tanítónőképzésben. *) Az Orsolya-apácák vezetése alatt álló helybeli róm. kath. tanítónőképződe igazgatósága tudatja, hogy a vezetése alatt álló tanítónőképzésben a tanképesítő vizsgálatok f. év és hó 30-án és 31-én, a magán- és javítóvizsgálatok pedig szeptember hó 1-én és 2-án fognak megtartatni.

*) Lapunk tegnapi számában tévesen állott tanítóképződe — tanítónőképződe helyett; azért ujolag közöljük, nehogy a tegnapi közlés félrevezessen valakit.

EGYESÜLETEK.

Uj kath. kör. A belügyminiszter a szakolczai kath. kör alapszabályait jóváhagyta.

Uj egyletek. Aggasztó módon szaporodnak egy idő óta Biharmegyében a temetkezési társulatok, melyeknek a hódmezővásárhelyi méregkeverők esete óta oly szomorú híre van. — Tegnap a belügyminiszter a »Nagylétei III. temetkezési társulat alapszabályait hagyta jóvá de azon megjegyzéssel, hogy a társulat tagjai közé kiskorúak csak szülői vagy gyámbejegyzés alapján vehetők fel. A tagok száma már is 300-ra rug, de az alapítók 1400 emberre

számítanak. — Komádiban szintén alakult egy temetkezési társulat, de az alapítók egy kalap alá fogták azt a kiházasítási egylettel s ily címet adtak neki: Komádii második kölcsönös kiházasítási és temetkezési társulat. A miniszter ennek az alapszabályait is megerősítette.

SZÍNHÁZ.

Virágcsata. Tegnap immár harmadszor volt alkalmunk a »Virágcsata-t végig élvezni. Ebből az alkalmából egyik ismert színházi habitué, ki mindennap ott van a színházban, bármit adnak is, azt írja nekünk, hogy kérjük fel az igazgatóságot, miszerint, ha már mindenáron sokszor akarja előadatni ezt a darabot, akkor legalább nagyobb időközökben adassa elő, nem pedig két hét alatt 4-szer, mert akárminő szép darabnak is tartják a »Virágcsatát«, háromsütet egy kicsit sok belőle, mivel idáig csak a káposztáról ismeri a világ azt a tulajdonságot, hogy mentől többször melegítik fel annál jobb de az operette-ről nem. Párisban lehet egy darabot 200-or egymásután előadni, mert ott mindennap más közönség ül a színházban, de Nagyváradon napról-napra csaknem ugyanazokat az arczokat lehet látni. Jobb lenne már egyszer előrángatni azt az obskurus Schakespeare urat is, mert vannak olyanok, kik azt állítják, hogy ez az ur is birt egy garas ára tehetséggel s produkált olyan darabokat, melyeket némi csekély erőltetéssel össze lehet mérni a »Virágcsata-val«.

A mai jutalomjáték. Somló Emma a szintársulat kedvelt naivája ma tartja meg jutalomjátékát a »Próbaházasság«-ban. Az előjelekből ítélve szép számú közönség vesz részt a mai előadáson nem csak azért, mert e rég nem adott érdekes bohózat kerül színre, hanem hogy a Somló Emma iránti rokonszenvéket kimutassák. A tehetséges naiva, többször igen élvezetes előadást produkált s ez lesz az utolsó nagyobb fellépése is. Somló Emma október elsejétől, a megnyíló »Magyar színház«-hoz van szerződötve hol szintén a naiva szerepkört fogja betölteni.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: Dr. Gedeon László.

1782. Sonnenfeld és Bing czég erdőügye — rendelet.

1826. Lengyel Lőrincz — Gelfi János és t — helybenhagyva.

1794. Urbanczek Pál — Urbanczek János s. t. — helybenhagyva.

1806. Roth Henrik — Isktin Lázár — helybenhagyva.

1840. Szende Tivadar Dán Tógyer — helybenhagyva.

1845. Serbán Koszta — Schweiger József — helybenhagyva.

1859. Besabai ág. ev. egyház Braun Vilmos s. t. megváltoztatva.

1868. B. Fekete Ferenczné — özv. Szeremley Sándorné s. t. fo.

1861. Stern József — Magyar Dávid — rendelet.

Előadó: Polchy Mór.

2677. Bula Stefán sulyos testisértés — helybenhagyva.

2776. Czirják Lászlóné lopás — helybenhagyva.

2804. Szelezsán Károlyné becsületsértés — visszautasítva.

2809. Orbán Andrásné zsarolás — részben megváltoztatva.

2994. Herczeg Eszter s. t. magzat elhajtás — helybenhagyva.

2930. Szilágyi Gábor lopás — helybenhagyva.

2732. Karnyoczki István s. t. könnyü testisértés — részben megváltoztatva.

2757. Sille Mihály becsület sértés — rendelet.

2815. Zsurka Aurél rágalmazás — megváltoztatva.

2954. Kolozs János rágalmazás — rendelet.

Előadó: Nagy Ferencz.

2789. Pura Nucz lopás — helybenhagyva.

2800. Oana Tanasz zsarolás — rendelet.

2801. Nyegru Juon s. t. közokirat hamstítás — helybenhagyva.

2805. özv. Szegedi Mihályné könnyü testisértés. visszautasítva.

2807. Fábrián József könnyü testisértés — visszautasítva.

2830. Farkas Péter gondat ok. sulyos testisértés — megváltoztatva.

2294. Mester György lopás — részben megváltoztatva.

1734. özv. Vavelka Rudolfné s. t. anyakönyvi kh. részben megváltoztatva.

2766. Perva Mftru és neje. anyakönyvi kh. — felold.

2781. ifj. Hadi János s. t. sulyos testisértés részben megváltoztatva.

2817. özv. Dunits Iliené rágalmazás — feloldva.

2845. Ungvári Ottóné közösen elleni kh. — visszautasítva.

2856. Demján Miklós lopás — rendelet.

2857. Tamás Gábor sulyos testisértés — rendelet.

2880. Szekmárian Gyorgye sulyos testisértés feloldva.

2881. Frencz Tyodor s. t. sulyos testisértés részben megváltoztatva.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 6.

— Tudja-e — folytatá tovább az ifju, ki a helyett, hogy a fenyegetéstől megijedt volna, inkább hizelegve érezte magát tudja-e, hogy én már verset is csináltam az ön mennyegzőjére? Hallja csak!

Szivem uj lángra lobban fel
A tetszhalál hamvaiból
S boldogság és fájdalom zeng
Ismét lantom hurjairól.

— Köszönöm! Én el tudok lenni az Ön rossz versei nélkül, melyek azonfelül még illetlenek is!

— Csak gyöngédségedet ismerem, folytatá az ifju tovább, hamisan hunyorgatva reá szemeei, és

Érzetmed nem titok előttem.

— Elhalgat-e vagy nem? Vegye a gyertyáját, keztyűit, és menjen azonnal aludni. De tüstént!

Igy szólta Luciana, pulyka-vörös arczal rohant fiatal emberre, és úgy halgattatta el, hogy kitalálta a szobából, miközben mintegy elégtételül jól összeszorogatta karjait Eriprandó csak annál inkább nevetett, és hogy Lucianát még jobban felingerelje, everseket szavalt neki Stechittől, mivel azonban már igen későn volt, vette a gyertyát, keztyűit egy ujságpapirosba csavarta és elment csakugyan aludni. Ursolina mama vele együtt nevetett eme jeleneten ámbár semmit sem értett belőle, de örült fia vidámsága fölött.

«Várja Praudino! — én is megyek! — Magára hagyta Lucianát, hogy hadd morogjon vasalja ki az inget, melyhez ő már hozzákezdett, és fiával együtt bement a másik szobába. Bezárta az ablakot levette az ágyterítőt, kiment és egy pohár friss vízzel tért vissza, az éjjeliszekrényére tette s fiára egy szerzeteljes tekintetet vetve, mely csók akart lenni, melyet félénkségénél fogva nem mert neki megadni, jó éjszakát kíván és kiment.

Pandiuo azután vetkezni kezdett, vigyázva mint a ki nem akarja rongálni saját ruháit. Mellényit nadrágját összehajította, fekete nyakkendőjét egy régi velencei ujságpapirosba göngyöltte melynek másik felében már a keztyűk voltak. Miután ez megtörtént még sok időt töltött el avval, hogy óralánczát megtisztítsa, egy olyan lánczot, melyet mindenki valódi aranynak tartott, sőt még Mavaredo grófnő is. Azután elővett a szekrényből egy papirka-

Nagy szőnyegek
rendkívül
olcsón.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
olcsón.

Alanti leszállított árjegyzék csakis augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag készpénzfizetés mellett értődik, minden takarékos háziasszony győződjék meg egy próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-15-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek szines és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most — —	5—	kr.
Karmantyu volt 4, 5, 6 frt most — —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2.25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
olcsón.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
olcsón.